

Raadsvoorstel gemeente Coevorden

Datum commissievergadering	9 mei 2023
Versie	2
Agendapunt	5
Naam rapporteur	J. de Vegt
Rv.nr.	
Openbaar	Ja
Portefeuillehouder	J. Slomp
Onderwerp	Ontwerpcultuurbeleid gemeente Coevorden
Voorgesteld besluit	1. In te stemmen met de visie op cultuur en de uitwerking daarvan in het ontwerpcultuurbeleid zoals beschreven in de ontwerpcultuurnota; 2. In te stemmen met wat het college ziet als basisinfrastructuur zoals beschreven onder 2.1; 3. Een voorkeur uit te spreken ten aanzien van de uitgewerkte scenario's 1 tot en met 3; 4. Het ontwerpcultuurbeleid met het voorkeursscenario (1, 2 of 3) als beleidsvoornemen vast te stellen en dit ter inzage te leggen.

Aan de raad,

Inleiding

We werken al enige tijd aan nieuw beleid op cultuur. Op meerdere momenten in de vorige collegeperiode spraken wij hierover met uw raad, bijvoorbeeld tijdens thema-avonden. Op 1 februari 2022 stelde u de hoofdlijnen voor het nieuwe cultuurbeleid vast.

Op 14 februari 2023 deelden wij met u onze gedachten over de visie op cultuur en de betekenis ervan in beleid bij omarming van deze visie. Daar spraken wij af u aan de voorkant in positie te brengen om keuzes te kunnen maken. De beleidsontwikkeling is zover dat we aan deze afspraak kunnen voldoen.

Bijgaande ontwerpcultuurnota beschrijft de visie op cultuur en de vertaling van die visie in beleidskeuzes, ook financieel. Hiermee geven wij invulling aan uw wens om in een vroeg stadium betrokken te worden in te maken keuzes. Wij leggen u met dit voorstel het ontwerpcultuurbeleid voor. Wij vragen uw raad om naast instemming op visie en de basisinfrastructuur, richting te geven op de scenario's zoals beschreven in de ontwerpcultuurnota. Wij vragen u nu nog niet om een definitief besluit te nemen. Definitieve besluitvorming en de daarbij horende financiële voorstellen volgen op een later moment (gepland september 2023).

De voorliggende ontwerpcultuurnota is een samenhangende uitwerking van de visie op cultuur. Dit wordt ook zichtbaar in de uitwerking van de basisinfrastructuur en de scenario's; het zijn geen toevallig gekozen uitwerkingen. Willekeurig kiezen tussen onderdelen van de basisinfrastructuur en de verschillende scenario's is beleidsmatig ongewenst.

Argumenten

1.1 Met deze visie op cultuur komt cultuur tot bloei in een betekenisvol perspectief.

De lokale overheid heeft alle beleidsvrijheid om wel of niet van cultuur te zijn. In het vorige bestuursprogramma 'Ruimte om te doen' sprak het college uit 'weer van cultuur te willen zijn'. De

beleidsarme periode daarvoor werd doorbroken door te besluiten Culturele Gemeente van Drenthe te willen zijn. Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe heeft veel beweging gebracht in activiteiten en projecten. Om in die periode te kunnen pieken is er fors geïnvesteerd in budgetten. Na Coevorden Culturele Gemeente ligt de vraag voor hoe we als gemeente verder willen en 'waar we binnen cultuur van willen zijn'. In deze periode is de waarde van cultuur weer zichtbaar geworden als elementair bestanddeel van samenleven: het plezier van het scheppen, het creatieve uiten en de reactie die dat teweeg brengt bij jezelf en de ander. Het ontdekken van je talent, in maatschappijkritiek, in het loskomen van de dag, in het kijken naar kunst en toeschouwer zijn. Of juist ook in het meedoen, in cultureel opzicht groeien en het bereik van cultuur vergroten. Het bevestigen dat deze waarde in zichzelf ertoe doet, biedt de ruimte om cultuur tot bloei te laten komen.

Voor het antwoord op de vraag 'waar wil je wel en niet van zijn' is alleen die bevestiging niet genoeg. Er is een betekenisvol perspectief nodig om die waarde gestalte te geven, zo gezegd in te bedden. Met deze visie op cultuur doen we dat door cultuur vanuit het kind als vertrekpunt te nemen: het kind heeft de mogelijkheid om cultureel kansrijk op te groeien. De culturele infrastructuur is erop toegerust om met elkaar en in relatie tot elkaar aan deze doelstelling te werken, iedere partij vanuit diens eigen rol, positie en mogelijkheden. We hebben het dan over een cultureel ecosysteem.

'Kansrijk opgroeien' is een bewust gekozen term om de raakvlakken en samenhang aan te geven met andere domeinen en doelstellingen. Het is een manier van kijken naar en werken aan de vraagstukken in onze gemeente dat op draagvlak kan rekenen. Tegelijkertijd ligt de nadruk binnen cultuurbeleid in het geval van cultureel kansrijk opgroeien ook op de waarde van cultuur in zichzelf.

1.2 De visie op cultuur en de uitwerking daarvan in ontwerpbeleid is in lijn met de eerder vastgestelde hoofdlijnen van cultuurbeleid.

Op 1 februari 2022 stelde u de hoofdlijnen van het cultuurbeleid vast. Voorliggend ontwerpbeleid is de verdere concretisering daarvan. In de hoofdlijnen onderscheidden wij een aantal thema's:

- Vergroten cultureel vermogen;
- De waarde van kunst en cultuur voor de leefbaarheid en vitaliteit;
- De waarde van kunst en cultuur in het verwezenlijken van gemeentelijke doelen;
- De waarde van kunst en cultuur in zichzelf;
- Cultuureducatie en -participatie;
- Bruggen bouwen voor een toegeruste infrastructuur.

In het ontwerpbeleid stellen we de waarde van cultuur in zichzelf centraal en brengen dit in het perspectief van kansrijk opgroeien om de samenhang aan te geven met andere domeinen en doelstellingen. Cultuureducatie vormt een belangrijk onderdeel van de voorstellen voor nieuw beleid. Hetzelfde geldt voor cultuurparticipatie. Om cultuur in de samenleving mogelijk te maken, zetten we bovendien in op structurele inbedding van de cultuurcoach in de gemeente Coevorden.

1.3 De consequente vertaling van deze visie leidt tot de keuze om te investeren in cultuur in de breedte en in het voorzieningenniveau.

We hebben het dan concreet over:

- Cultuuronderwijs, binnen en buiten scholen;
- De culturele basisinfrastructuur;
- De amateursector
- Cultuurparticipatie;
- Jongerencultuur;
- Het cultureel 'bezit' (cultuurhistorie en kunst in de openbare ruimte);
- De wegwijzers en bruggenbouwers.

In het document dat als bijlage 1 bij dit voorstel is opgenomen, zijn al deze thema's uitgewerkt en onderbouwd in beleidskeuzes.

1.4 In 2022 zijn drie onderzoeken verricht bij culturele organisaties. De uitkomsten daarvan zijn besproken met de drie organisaties. De te maken keuzes worden verwerkt in beleid.

De onderzoeken vonden plaats bij de stichtingen Cultuurpodium Coevorden, Stedelijk Museum Coevorden en Synagoge Coevorden. De rapportages zijn bij dit voorstel gevoegd. In een aantal gespreksrondes is met iedere partij afzonderlijk gesproken over de resultaten en wat te doen met de aanbevelingen en conclusies.

Cultuurpodium en Stedelijk Museum

De onderzoeken bij Cultuurpodium en Stedelijk Museum bieden de input voor de keuzes die we hebben te maken over de rol en positie van beide professionele culturele instellingen. In de uitwerking van de visie op cultuur positioneren we beide instellingen binnen de basisinfrastructuur en dichten we ze een brede cultureel-maatschappelijke functie toe die verdergaat dan een theaterprogrammering respectievelijk het zijn van museum. Beide instellingen zijn organisatorisch en qua huisvesting nog niet zover dat ze die functie kunnen vervullen. Om daar te komen, zijn investeringen nodig. In het geval van Cultuurpodium gaat het om de vraag of er een tweede locatie moet komen naast de theaterzaal in Hof van Coevorden. Bij het Stedelijk Museum draait het om de vraag of we van de organisatie verwachten dat ze groter wordt en gaat uitbreiden. Beide keuzes hebben niet alleen te maken met huisvesting, maar hebben ook organisatorische consequenties (exploitatie en bedrijfsvoering). Beide instellingen zijn ook in de toekomst gemeentelijke gesubsidieerde instellingen.

Bij Stichting Cultuurpodium speelt in het bijzonder nog de vraag naar de haalbaarheid van een permanente theatervoorziening in De Fabriek. Er was beperkt tijd om dit te onderzoeken, reden waarom er een quick scan is gedaan. Concreet is er alleen gekeken naar het akoestische aspect, omdat verwacht werd dat het voldoen aan geluidsnormen weleens de grootste impact zou hebben op het pand en de omgeving en zou leiden tot zeer hoge kosten. De resultaten van de quick scan bevestigen dit vermoeden. Om de benodigde maatregelen uit te voeren ben je spreekwoordelijk op 'slopershoogte'. Je maakt met alle andere benodigde investeringen (installaties, energie, huisvesting van een theater) veel meer kosten dan bijvoorbeeld bij nieuwbouw (circa € 2,5 miljoen). De verwachting is op basis van de quick scan dat verbouw van De Fabriek de helft tot een keer zo duur gaat zijn. Het zo geliefde industriële karakter van het pand haal je er bovendien feitelijk mee weg.

Synagoge Coevorden

Het onderzoek bij Synagoge Coevorden is een onderzoek met een andere aanleiding en context. Hier is de vraag welke waarde wij het werk van de stichting zoals we die kennen en het gebruik van de voormalige synagoge in Coevorden toekennen en hoe wij naar de toekomst kijken. Concreet punt om tot dit onderzoek te komen is het feit dat de stichting het monumentale gebouw in gebruik heeft, maar de gemeente tot nog toe ieder jaar de lasten draagt van gas, water en elektra. De stichting heeft in 2021 gevraagd of zij ook in aanmerking kan komen voor een gemeentelijke subsidie voor de exploitatie. In de rapportage staan 10 aanbevelingen, waarvan een deel aan de gemeente geadresseerd. Een aantal daarvan staat los van het cultuurbeleid en liggen meer op het vlak van vastgoed (gebouwen) en programma binnenstad (herinrichting Kerkstraat). De hoofdvraag die binnen het cultuurbeleid moet worden beantwoord gaat over de waarde die wij het toekennen. Uit het onderzoek blijkt dat het huidige gebruik en de nadruk op alleen het Joodse leven een te smalle basis biedt voor een gemeentelijke subsidie. De plek en de historie van die plek bieden alle mogelijkheden om thematiek te verbreden naar de actualiteit en een steviger rol in de richting van het onderwijs. Daarvoor is inmiddels ook draagvlak bij de Stichting Synagoge Coevorden. Het bestuur is onder onze begeleiding in gesprek met het Diversiteitsplatform. In de uitwerking die nu als ontwerp voorligt kiezen we voor een rol in de instandhouding van dit erfgoed en ondersteunen we de stichting met een jaarlijkse subsidie, met als voorwaarde dat de thematiek verbreed wordt en er stevige rol wordt gekapt naar het onderwijs.

2.1 Deze basisinfrastructuur is in ieder geval nodig voor het realiseren van visie en ambities.

In het ontwerpbeleid onderscheiden we 3 typen cultuuraanbieders: de culturele basisinfrastructuur, de amateurkunstverenigingen en cultureel ondernemers en ten slotte de andere culturele vrijwilligersorganisaties. In het licht van de visie op cultuur en onze ambities zien wij de culturele basisinfrastructuur als een noodzakelijke basis voor het nieuwe beleid. Om die reden stellen wij uw raad voor om voor deze basis te staan. In het kort gaat het dan concreet om:

Cultuurpodium Coevorden

Naast theaterzaal een 2^e locatie

Culturele broedplaats

Verder professionalisering, uitbreiding van personeel om functie mogelijk te maken

Stedelijk Museum Coevorden

Toekomstige uitbreiding van het museum in het Arsenaal

Toekomstige verbouwing van het Arsenaal om het geschikt te maken voor een professionele museumfunctie

Verdere professionalisering in de vorm van een curator en conservator

Voor een toelichting hierop verwijzen wij u naar hoofdstuk 2.2. van het ontwerpbeleid. Van de culturele instellingen verwachten we in de toekomst dat ze brede culturele maatschappelijke functie

hebben in de gemeente Coevorden. We dichten de beide instellingen een voorname rol toe in het realiseren van visie en ambitie. Dit vraagt tevens om een structurele inbedding van de cultuurcoach in de gemeente Coevorden. Daarbij gaan wij uit van een structurele voortzetting van de mogelijke inzet in 2023 (1,2 fte)

2.2 De uitgewerkte scenario's laten zien dat er mogelijkheden zijn om prioriteiten te stellen en dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden. Wij vragen uw raad om richting te geven in te maken keuzes.

Met de keuze voor de culturele basisinfrastructuur zetten we een belangrijke stap. Uit voorliggend document blijkt duidelijk het omarmen van deze visie vraagt om meer. 'Het kind centraal' en 'cultureel kansrijk opgroeien' betekent dat je ook inzet op cultuureducatie, toegankelijk buitenschools cultuuronderwijs, ondersteuning van de amateurkunst, cultuurparticipatie enz. De culturele partijen en andere betrokken organisaties dragen daaraan bij en werken samen vanuit die visie. We kijken naar het culturele veld als ecosysteem. Het is goed om te benadrukken dat het in die samenwerking gaat om samenhang en wisselwerking. Activiteiten en projecten, binnen- en buitenschools, zijn bijvoorbeeld gebaat bij een goede culturele infrastructuur en vice versa.

In dit stadium schetsen wij uw raad de financiële contouren. We brengen in drie scenario's in beeld wat de financiële uitwerking is van te stellen prioriteiten en te maken keuzes. In deze fase van de beleidsontwikkeling is het van groot belang om de richting te bepalen, zodat we aan de samenleving kunnen laten zien waar de gemeente Coevorden voor staat in het gemeentelijk cultuurbeleid. Wij vragen uw raad om op basis van de beschreven scenario's richting te geven aan te maken beleidskeuzes. Met deze scenario's voorzien wij in de wens van uw raad om aan de voorkant betrokken te worden in te maken keuzes. Wij willen u daarbij meegeven dat het goed is om steeds ook na te denken over de vraag wat het effect is van een keuze op het realiseren van de doelstellingen en de visie op cultuur. Kunnen we dat dan realiseren en maken we dan de goede keuzes voor bijvoorbeeld de benodigde infrastructuur, de benodigde professionaliteit, de ondersteuning enz.?

Scenario 1 is de uitwerking waarin, tezamen met de basis, de visie op cultuur volledig wordt omarmd en je vanuit het gehele cultureel ecosysteem werkt aan cultureel kansrijk opgroeien. We maken onze eigen rol dan waar, maar werken ook aan een ecosysteem dat in staat is om bij te dragen aan het realiseren van deze visie.

Opmerkingen

In dit stadium schetsen we de financiële contouren.

De financiële uitwerking is in deze fase globaal. Waar nodig geven we bandbreedtes aan. Aan de hand van de besluiten van uw raad kunnen we tot een concrete uitwerking komen voor het definitieve cultuurbeleid. Daarvoor maken we onderscheid tussen structurele budgetten voor de uitvoering van beleid en benodigde investeringen in bijvoorbeeld gebouwen. In het kort komt de uitwerking op het volgende neer (vermelde bedragen x 1.000):

	Structurele middelen	Investeringen
Huidig beleid	€ 443	-
Nieuw beleid: de culturele basisinfrastructuur*	€ 695	€ 4.000 - € 4.700
Nieuw beleid: basis + scenario 1	€ 925	Geen verdere investeringen
Nieuw beleid: basis + scenario 2	€ 895	Idem
Nieuw beleid: basis + scenario 3	€ 870	Idem

* De structurele middelen en evt. benodigde investering in de culturele broedplaats staan in dit scenario voor nu nog op pm.

Kosten, baten, dekking

De besluiten op deze voorstellen hebben in zichzelf nog geen financiële consequenties. We brengen de beleidsvoornemens in beeld en schetsen de financiële contouren daarvan. Bij de definitieve besluitvorming (gepland september 2023) brengen we de financiële consequenties in beeld inclusief de daarbij horende voorstellen.

De eventuele kapitaallasten (kosten voor rente en afschrijving) die voortvloeien uit de genoemde investeringen zijn nog niet opgenomen in de kolom met structureel benodigde middelen.

Aanpak/uitvoering

Geen opmerkingen.

Communicatie

Na uw besluit ligt er een ontwerpbeleid waarop de Inspraakverordening van de gemeente Coevorden van toepassing. Dit betekent dat we het ontwerpbeleid als beleidsvoornemen voor een periode van 6 weken ter inzage leggen voor belanghebbenden. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing. In die periode zullen we ook nog gericht contact zoeken met specifieke doelgroepen, zoals muziekverenigingen, culturele instellingen enz.

Bijlagen

1. Cultuurnota gemeente Coevorden (ontwerp), d.d. april 2023;
2. Raadsbesluit;
3. Cultuur door en door, Hoofdpijnen kunst- & cultuurbeleid, december 2021;
4. Theater Hofpoort en de verkenning van een toekomst (M. Baars), d.d. november 2022;
5. Routekaart Stedelijk Museum Coevorden (ABCNova), d.d. februari 2023;
6. Tien aanbevelingen voor de toekomst van de synagoge Coevorden (I. Camphens), d.d. december 2022.

Burgemeester en wethouders van Coevorden,

de gemeentesecretaris

de burgemeester

B.M. de Vries

R. Bergsma